

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
Голова приймальної комісії
Рівненського державного
гуманітарного університету
проф. Р.М. Постолювський
» _____ 2020 р.

ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ІСПИТУ
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 035 «ФІЛОЛОГІЯ»
для вступників на здобуття ступеня вищої освіти «Доктор філософії»
на основі ступеня (освітньо-кваліфікаційного рівня) спеціаліста, магістра

Схвалено вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету
Протокол № _____ від «___» _____ 2020 р.

Голова вченої ради РДГУ проф. Р.М. Постолювський

Розробники: проф. Вокальчук Г.М.
проф. Деменчук О.В.
проф. Захарчук І.В.
проф. Совтис Н.М.
доц. Кірілкова Н. В.
доц. Кузьмич О.О.
доц. Ричагівська Ю.Є.

Рівне – 2020

Програма вступного іспиту зі спеціальності 035 «Філологія» для вступників на здобуття ступеня вищої освіти «Доктор філософії» на основі ступеня (освітньо-кваліфікаційного рівня) спеціаліста, магістра / Вокальчук Г.М., Деменчук О.В., Захарчук І.В., Совтис Н.М., Кірілкова Н.В., Кузьмич О.О., Ричагівська Ю.Є. – Рівне : РДГУ, 2020. – 29 с.

Розробники:

Вокальчук Г.М., д-р філол. наук, професор, завідувач кафедри української мови РДГУ;
Деменчук О.В., д-р філол. наук, професор, завідувач кафедри романо-германської філології РДГУ;

Захарчук І.В., д-р філол. наук, професор кафедри української літератури РДГУ;

Совтис Н.М., д-р філол. наук, професор кафедри української мови РДГУ;

Кірілкова Н. В., канд. філол. наук, доцент кафедри української мови РДГУ;

Кузьмич О.О., канд. філол. наук, доцент кафедри української мови РДГУ;

Ричагівська Ю.Є., канд. філол. наук, доцент кафедри української мови РДГУ.

Рецензенти:

Висоцький А.В., д-р філол. наук, професор, директор Інституту української філології та літературної творчості імені Андрія Малишка Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова;

Мізін К.І., д-р філол. наук, професор, завідувач кафедри іноземної філології, перекладу та методики навчання ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди».

Програма призначається для осіб із вищою освітою, які готуються до вступного іспиту до аспірантури зі спеціальності 035 «Філологія» (українська мова, порівняльно-історичне і типологічне мовознавство, українська література).

Програма складається з пояснювальної записки, у якій подано загальні положення про проведення вступного іспиту, відомостей про зміст і структуру екзаменаційного білета, переліку основних питань програми іспиту, списку рекомендованої літератури, інформаційного ресурсу.

Розглянуто на засіданнях кафедри української мови імені професора К.Ф. Шульжука (протокол № від 2020 р.), кафедри української літератури (протокол № від р.), кафедри романо-германської філології (протокол № від р.).

ЗМІСТ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	4
ЗМІСТ ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ	6
Сучасна українська літературна мова	6
Історія української літературної мови. Історична граматики української мови	7
Культура української мови. Стилїстика української мови	7
Українська діалектологія	7
Порівняльно-історичне мовознавство. Зіставно-типологічне мовознавство	8
Українська література	9
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ВСТУПНИКІВ	11
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	12
ІНФОРМАЦІЙНИЙ РЕСУРС	25
ДОДАТКИ	28

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма для вступників до аспірантури зі спеціальності 035 «Філологія» (українська мова, порівняльно-історичне і типологічне мовознавство, українська література) побудована на матеріалі курсів «Сучасна українська літературна мова», «Історія української літературної мови», «Історична граматики української мови», «Культура української мови», «Стилістика української мови», «Українська діалектологія», «Загальне мовознавство», «Історія лінгвістичних учень», «Зіставно-типологічне мовознавство», «Історія української літератури», «Теорія літератури» в навчальних програмах вищої школи України. Основною метою вступного іспиту до аспірантури є перевірка та оцінка повноти і глибини засвоєних вступниками знань із зазначених вище дисциплін, їх орієнтування в науковій, довідковій і навчальній літературі з відповідного кола лінгвістичних та літературознавчих проблем.

Під час відповіді на питання мовознавчого блоку вступник до аспірантури має продемонструвати професійне володіння правилами ділової та міжособистісної усної та письмової комунікації українською мовою; знання норм сучасної української літературної мови; практичне володіння державною мовою в різних видах мовленнєвої діяльності в обсязі тематики, зумовленої професійними потребами.

Вступник повинен виявити знання конкретних мовних фактів і явищ, пов'язаних з історичним становленням і сучасним функціонуванням української та інших мов, продемонструвати вміння аналізувати їх, використовуючи відповідну наукову літературу, засвідчити обізнаність із історією виникнення лінгвістичних учень, напрямів і шкіл. Вступник має орієнтуватися насамперед у питаннях такої мовознавчої проблематики: фонетична, лексична, словотвірна, граматична (морфологічна і синтаксична) системи сучасної української літературної мови (з погляду синхронії та діахронії); фонетичні, лексичні, словотвірні, граматичні системи, репрезентовані в говорах української мови (лінгвогеографічні аспекти); проблеми стилістики і культури української мови; ономастичні проблеми української мови; історія лінгвістичних учень; соціолінгвістичні проблеми розвитку й функціонування української та інших мов; сучасні проблеми компаративістики та зіставно-типологічного мовознавства; актуальні проблеми сучасних мовознавчих досліджень; новітні напрями й методи дослідження системи і структури мови.

Під час відповіді на питання з української літератури вступник має продемонструвати теоретичні знання з історії української літератури, усної народної творчості, теорії літератури; знання художніх текстів та фаховість їх літературознавчого аналізу; знання праць відомих вітчизняних і зарубіжних літературознавців; уміння подати різне трактування дискусійних питань, уміння ілюструвати теоретичні положення прикладами з художніх творів; уміння кваліфіковано оцінити художню вартість твору; глибину, логічність і вичерпність висвітлення питання; культуру усного професійного мовлення.

Складовою частиною вступного іспиту до аспірантури є реферат, у якому подається теоретичний аналіз конкретних питань за темою дисертації з використанням відповідної наукової літератури.

При виставленні єдиної зведеної оцінки на іспиті однаковою мірою враховується рівень виявлених знань вступника у його відповідях на всі питання екзаменаційного білета.

Вступний іспит до аспірантури проводиться за екзаменаційними білетами. Білет складається з трьох питань:

1. Питання, що стосуються проблематики курсів «Сучасна українська літературна мова», «Історія української літературної мови», «Історична граматики української мови», «Культура української мови», «Стилістика української мови», «Українська діалектологія».

2. Питання, що стосуються історії розвитку, напрямів порівняльно-історичного мовознавства, проблематики зіставно-типологічних досліджень конкретних мов та мовних сімей, типології рівнів мовної структури та методів їх дослідження.

3. Питання, що стосуються історії української літератури, знання художніх творів, літературознавчої теорії.

При відповіді на кожне з питань білета слід робити огляд відповідної наукової літератури.

Відповіді на питання білета однаковою мірою враховуються при виставленні зведеної оцінки.

Час підготовки до відповіді: одна астрономічна година.

ЗМІСТ ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

Сучасна українська літературна мова

1. Фонема. Фонологічна система української літературної мови. Вокалізм. Консонантизм.
2. Структура складу в українській мові. Принципи складоподілу. Основні акцентологічні характеристики української мови.
3. Принципи української орфографії.
4. Артикуляційні ознаки української літературної орфоєпії. Вимова звуків і звукосполучень.
5. Слово в лексичній системі української мови. Типи лексичних значень слова. Словниковий склад як система.
6. Знакова природа слова. Полісемія й джерела її виникнення. Омонімія, синонімія й антонімія в українській мові. Принципи виділення лексико-семантичних груп слів.
7. Лексика української мови з погляду походження. Стилістична диференціація лексики.
8. Активний і пасивний лексичний фонд. Неологізація лексичного складу як визначальна ознака розвитку сучасної української мови.
9. Фразеологія української мови.
10. Українська лексикографія. Типи словників.
11. Словотвір як лінгвістична дисципліна. Способи словотвору в українській мові. Система іменникового, прикметникового, дієслівного і прислівникового словотвору.
12. Традиційний і новітній підходи до класифікації частин мови.
13. Іменник у системі частин мови як лексико-граматичний клас слів. Специфіка функціонування граматичних категорій іменника в українській мові. Система іменникових лексем у новітній граматиці.
14. Займенник у системі частин мови. Розряди займенників за значенням. Морфологічний статус займенника в новітній граматиці.
15. Числівник у системі частин мови. Класифікація числівників за значенням і структурою. Числівник у новітній типології морфологічних категорій.
16. Прикметник у системі частин мови. Периферійний статус прикметника у новітній граматиці.
17. Дієслово в системі частин мови. Граматичні категорії дієслова. Традиційний і новітній підходи до визначення обсягу дієслівної лексеми.
18. Прислівник у системі частин мови. Периферійний статус прислівника у новітній граматиці.
19. Традиційний і новітній підходи до визначення морфологічного статусу службових частин мови.
20. Синтаксична система сучасної української літературної мови. Базові синтаксичні одиниці. Поняття про словосполучення. Принципи формальної і семантичної класифікації словосполучень.
21. Речення. Аспекти вивчення речення. Формальна і семантична структура простого речення. Одиниці синтаксичних і семантичних структур, співвідношення між ними. Типи простих речень. Двоскладні й односкладні речення. Поняття про модель (структурну схему) простого речення.
22. Просте ускладнене речення. Однорідні члени речення. Відокремлені другорядні члени речення. Вставні та вставлені компоненти. Звертання.
23. Типи складних речень в українській мові: принципи класифікації. Формальна і семантична структура.
24. Норма і кодифікація. Типи літературних норм. Специфіка норми української літературної мови.

25. Комунікативний синтаксис. Монолог. Діалог. Полілог. Стилiстичний синтаксис. Стилiстичнi функцiї синтаксичних одиниць.
26. Перспективнi напрями сучасних мовознавчих дослiджень в Україні.

Історія української літературної мови. Історична грамати́ка української мови

1. Періоди в історії розвитку слов'янських мов. Походження української мови. Характеристика різних поглядів на походження української мови.
2. Історичні чергування української мови.
3. Історія становлення фонологічної системи української мови.
4. Історія становлення іменникової словозміни, засвідченої в писемних пам'ятках, та діалектні іменникові парадигми.
5. Історія відмінювання займенників.
6. Історія форм числівника в українській мові.
7. Історія форм прикметника.
8. Історія ви́до-часової системи. Історія модальних форм та форм стану. Історія іменних форм дієслова.
9. Шляхи розвитку прислівникової системи української мови.
10. Історія становлення синтаксичної системи української мови.
11. Літературні мови українців. Історія української мови як державної мови України.
12. Роль Шевченка в історії української літературної мови.
13. Українська мова в ХХ сторіччі. Волонтаризм та лінгвоцид у мовно-літературному розвитку.
14. Українська мова за межами України. Мовна політика і мовна ситуація в Україні (1991–2017 р.).

Культура української мови. Стилiстика української мови

1. Проблема норми сучасної української мови.
2. Функційні стилі сучасної української літературної мови. Лексичні, фразеологічні, фонетичні, граматичні, словотвірні засоби стилістики. Евфонія.
3. Проблеми і методи сучасної лінгвостилістики. Поняття ідіостилю, ідіолекту. Мовна особистість письменника.
4. Характеристика сучасного наукового стилю: норми та жанри.
5. Реферат як жанр наукового стилю: види, структура, зміст, функційне призначення.
6. Загальна характеристика науково-навчальних жанрів: курсова, бакалаврська, магістерська роботи.
7. Наукова стаття: структура, зміст, специфіка мовних засобів.
8. Монографія: загальна характеристика, лінгвостилістична специфіка.

Українська діалектологія

1. Лінгвогеографічні принципи класифікації українських діалектів.
2. Сучасні наріччя та говори української мови.
3. Характеристика діалектного вокалізму української мови.
4. Діалектні системи консонантизму в українській мові.
5. Діалектні відмінності в морфології. Іменні частини мови.
6. Діалектні відмінності в морфології. Дієслівні форми.
7. Діалектні відмінності в лексиці та фразеології.

8. Загальна характеристика синтаксичних особливостей українських діалектів.
9. Взаємодія діалектів і літературної мови.
10. Загальна характеристика історії української діалектології. Сучасні діалектологічні студії.

Порівняльно-історичне мовознавство. Зіставно-типологічне мовознавство

1. Зародження порівняльно-історичного мовознавства. Передвісники та основоположники порівняльно-історичного мовознавства (У. Джонсон, Ф. фон Шлегель, Ф. Бопп, Я. Грімм, Р. Раск, О.Х. Востоков).
2. Лінгвістичні погляди Вільгельма фон Гумбольдта.
3. Натуралістичний (біологічний) напрям у порівняльно-історичному мовознавстві (А. Шлейхер, М.-К. Рапп, М. Мюллер, В.-Д. Уїтні).
4. А. Шлейхер і теорія родовідного дерева індоєвропейської сім'ї мов.
5. Психологічний напрям у порівняльно-історичному мовознавстві (Г. Штейнталь, В. Вундт, О.О. Потебня).
6. Молодограматизм (А. Лескін, К. Бругман, Г. Остгоф, Г. Пауль, Б. Дельбрюк, П. Фортунатов).
7. Порівняльно-історичний метод як сукупність прийомів дослідження мовного матеріалу в історичному розвитку з метою встановлення споріднення або неспоріднення мов. Недоліки порівняльно-історичного методу.
8. Метод (прийом) порівняння і його використання в мовознавстві. Системне вивчення мовних фактів і явищ. Метод глотохронології Морріса Сводеша.
9. Порівняльно-історичне мовознавство та генеалогічна класифікація мов народів світу.
10. Основні мовні родини. Успадковані та набуті подібності (мовні родини та мовні союзи).
11. Піджини і креольські мови: виникнення, поширення, основні особливості функціонування.
12. Загальна характеристика мовного ареала: основні генетичні групи мов (на вибір один з ареалів: Західна і Центральна Європа, Урал і Сибір, Середня Азія, Кавказ і Закавказзя, Близький Схід, Південна Азія, Південно-Східна Азія, Далекий Схід, Австралія і Океанія, Північна Америка, Південна Америка, Тропічна Африка).
13. Світові мови: виникнення, поширення, загальна характеристика. Прабатьківщина людської мови.
14. Гіпотези прабатьківщини індоєвропейців (азіатська, європейсько-азіатська, європейська гіпотези та відповідні аргументи: аргумент назви солі, назв пір року, ботанічних назв, аргумент лосося).
15. Структура індоєвропейської прамови з погляду порівняльно-історичного мовознавства.
16. Порівняльно-історична діалектологія. Проблема діалектної диференціації праіндоєвропейської мови. Поділ індоєвропейських мов на мови «кентум» і мови «сатем» і його критика.
17. Проблема прабатьківщини слов'ян (вісло-одерська, дніпровсько-поліська, середньодунайська гіпотези).
18. Типологія мов як особливий розділ мовознавства. Генетична типологія мов. Структурна типологія. Ареальна типологія мов. Порівняльна типологія.
19. Рівнева (аспектна) типологія. Типологія семасіологічна і ономасіологічна.
20. Поняття про мовний тип та тип мови. Поняття ізоморфізму і аломорфізму. Мовні універсалії.
21. Проблема мови-еталону (основи порівняння).

22. Типологія фонологічних систем. Типологічні показники підсистем голосних та приголосних фонем. Типологічні характеристики суперсегментних засобів. Типологія складів у мовах світу.
23. Типологія морфологічних систем. Типологія частин мови. Типологія граматичних категорій.
24. Лексична типологія мов. Типологія слова. Морфологічна структура слова. Типологія словотвірних систем. Словоскладання і типи складних слів. Типологія афіксального словотворення.
25. Типологічні закономірності в синтаксисі. Типологія словосполучень. Типологія членів речення. Типологія речення.
26. Зіставлення як основний метод типологічних досліджень. Зіставний метод. Рівні й аспекти зіставного дослідження. Етапи зіставного аналізу.
27. Зіставна фонетика і фонологія. Аспекти зіставлення фонологічних систем.
28. Зіставна дериватологія. Семантичний принцип зіставного дослідження словотвору. Одиниці зіставного словотвору. Методика зіставного дослідження словотвору.
29. Зіставна граматики. Аспекти і константи зіставного дослідження морфологічних систем. Способи вираження граматичних значень у мовах світу. Зіставлення на рівні граматичних категорій. Зіставний синтаксис.
30. Зіставна лексикологія і фразеологія. Лексико-семантичні системи мов у контрастивному висвітленні. Типи міжмовних співвідношень фразеологізмів.

Українська література

1. Філософія Григорія Сковороди в творчих самоокресленнях Василя Стуса і Валерія Шевчука.
2. Тарас Шевченко і постання канону української літератури.
3. Психологія митця у творчості Михайла Коцюбинського.
4. Микола Хвильовий і стратегія єропеїзації української літератури.
5. Павло Тичина в досвіді літератури Розстріляного відродження і силовому полі літератури соціалістичного реалізму.
6. Концепція українського модернізму у версії Соломії Павличко.
7. Українська філософська лірика: В. Свідзінський, М. Бажан, Б.-І. Антонич.
8. Митець і влада в досвіді літератури Розстріляного відродження.
9. Українська інтелектуальна проза в літературному досвіді 1920-х років.
10. Химерний роман в естетичному досвіді української літератури ХХ століття.
11. Досвід неокласиків у силовому полі українського модернізму.
12. Історична проза в українській літературі 1960-х-1980-х років.
13. Шістдесятництво як суспільно-політичний та культурно-естетичний феномен дисидентського руху.
14. Українська література і художній досвід українського поетичного кіно (С. Параджанов, І. Миколайчук, Л. Осика).
15. Античні, християнські та орієнтальні парадигми драматургії Лесі Українки.
16. Любовні сюжети та їх трансформація в літературі українського модернізму.
17. Герой і жертва в авторській версії Володимира Винниченка.
18. Діалог культурних ідентичностей у художньому світі Івана Франка: українські польські та єврейські конотації.
19. Українська література і рецепція досвіду Другої світової війни: герой, жертва, травма.
20. Перечитування канону: Леся Українка в інтерпретаційних моделях сучасних дослідників.
21. Перечитування канону: Ольга Кобилянська в інтерпретаційних моделях сучасних дослідників.

22. Кохання – шлюб – сім'я в художньому світі Ольги Кобилянської.
23. Українська жіноча проза на межі XIX –XX століть.
24. Історії літератури Сергія Єфремова, Михайла Грушевського, Дмитра Чижевського та їх концептуальні засади.
25. Візія історії в українських романтиків XIX ст.
26. Поединок з імперією: “Патетична соната” та “Народний Малахій” Миколи Куліша проти “Днів Турбіних” Міхаїла Булгакова.
27. Порахунки з історією в українській прозі на початку третього тисячоліття.
28. Дозвілля, розваги, відпочинок у дискурсі літератури модернізму.
29. Постколоніальні студії у просторі української літератури.
30. Столиця й провінція в історії української літератури.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ ВСТУПНИКІВ

При виставленні оцінки за іспит ураховується змістовність, ґрунтовність усіх відповідей вступника на питання екзаменаційного білета, орієнтування його в науковій літературі за темою питань, вільне володіння навичками усного та писемного мовлення з дотриманням українського мовного етикету, чітке, грамотне, логічне формулювання узагальнень і висновків, культура усного мовлення.

Оцінювання відповідей здійснюється відповідно до вимог з конкретних питань екзаменаційного білета.

«Відмінно» виставляється, якщо вступник продемонстрував впевнене орієнтування в проблематиці сучасних лінгвістичних та літературознавчих досліджень, вичерпно й грамотно (згідно з нормами сучасної усної української літературної мови) відповів на всі питання, дав аргументовані відповіді на додаткові запитання. Відтак «відмінно» виставляється за умови отримання таких оцінок на питання іспитового білета: 5+5+5 або 5+5+4.

«Добре» виставляється, якщо у відповіді на одне чи два питання допущено незначні помилки, відхилення від норм усної сучасної української літературної мови («добре», отже, виставляється за умови отримання таких оцінок на питання іспитового білета: 5+4+4, 5+4+3, 4+4+4, 4+4+3.).

«Задовільно» виставляється, якщо вступник припустився грубих помилок (фактичних), порушив логіку викладу матеріалу, норми усної сучасної української літературної мови, не дав відповіді на додаткові запитання («задовільно» виставляється за умови отримання таких оцінок на питання іспитового білета: 5+3+3, 5+3+2, 4+3+3, 4+3+2, 3+3+3, 3+3+2).

«Незадовільно» виставляється, якщо вступник слабо або зовсім не орієнтується в проблематиці сучасних лінгвістичних чи літературознавчих та досліджень, припустився грубих помилок (фактичних), порушив логіку викладу матеріалу, норми усної сучасної української літературної мови (відтак «незадовільно» виставляється за умови отримання таких оцінок на питання іспитового білета: 5+2+2, 4+2+2, 3+2+2, 2+2+2).

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Сучасна українська літературна мова

Основна

1. Бевзенко С. П., Литвин Л. П., Семеренко Г. В. Сучасна українська мова. Синтаксис : навч. посібник. Київ : Вища школа, 2005. 270 с.
2. Безпояско О. К., Городенська К. Г., Русанівський В. М. Граматика української мови: Морфологія. Київ : Либідь, 1993. 336 с.
3. Бондар О. І., Карпенко Ю. О., Микитин-Дружинець М. Л. Сучасна українська мова: Фонетика. Фонологія. Орфоєпія. Графіка. Орфографія. Лексикологія. Лексикографія : навч. посіб. Київ : Академія, 2006. 368 с.
4. Вихованець І. Р. Граматика української мови: Синтаксис. Київ : Либідь, 1993. – 368 с.
5. Вихованець І. Р., Городенська К. Г. Теоретична морфологія української мови. Київ : Пульсари, 2004. 398 с.
6. Вихованець І. Р. Частини мови в семантико-граматичному аспекті. Київ : Наук. думка, 1988. 256 с.
7. Волох О. Т. Сучасна українська літературна мова: Вступ. Фонетика. Київ : Вища школа, 1986. 362 с.
8. Горпинич В. О. Сучасна українська літературна мова: Морфеміка. Словотвір. Морфонологія. Київ : Вища школа, 1999. 206 с.
9. Граматика сучасної української літературної мови. Морфологія / за ред. К. Г. Городенської. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2017. 752 с.
10. Жовтобрюх М. А., Б. М. Кулик. Курс сучасної української літературної мови. Київ : Вища шк., 1972. Ч. I. 398 с.
11. Жовтобрюх М. А. Українська літературна мова. Київ : Наукова думка, 1984. 412 с.
12. Загнітко А. П. Теоретична граматики української мови: Синтаксис. Донецьк : ДонНУ, 2001. 662 с.
13. Кадомцева Л. О. Українська мова: Синтаксис простого речення. Київ : Вища школа, 1985. 128 с.
14. Каранська М. У. Синтаксис сучасної української літературної мови. Київ : Либідь, 1995. 312 с.
15. Кучеренко І. К. Теоретичні питання граматики української мови: Морфологія. В 2-х ч. Київ : Вид-во Київ. ун-ту, 1961. Ч.1. 172 с.; 1964 Ч. 2. 159 с.
16. Леонова М. В. Сучасна українська літературна мова: Морфологія. Київ : Вища школа, 1983. 264 с.
17. Плющ М. Я., Грипас Н. Я. Українська мова : довідник. Київ : Радянська школа, 1990. 286 с.
18. Словотвір сучасної української мови. Київ : Наукова думка, 1979. 406 с.
19. Сучасна українська літературна мова / за ред. А. П. Грищенка. Київ: Вища школа, 1997. 493 с.
20. Сучасна українська літературна мова / за ред. М. Я. Плющ. Київ : Вища школа, 2000. 430 с.
21. Сучасна українська мова : підручник / за ред. О. Д. Пономарева. Київ : Либідь, 1997. 400 с.
22. Сучасна українська літературна мова: Фонетика / за заг. ред. І. К. Білодіда. Київ : Наукова думка, 1969. 435 с.
23. Сучасна українська літературна мова: Лексика і фразеологія / за заг. ред. І. К. Білодіда. Київ : Наукова думка, 1973. 438 с.
24. Сучасна українська літературна мова / за ред. А. П. Грищенка. Київ : Вища школа, 1997. 493 с.

25. Сучасна українська літературна мова: Морфологія / за заг. ред. І. К. Білодіда. Київ : Наукова думка, 1969. 583 с.
26. Сучасна українська літературна мова: Синтаксис / за заг. ред. І. К. Білодіда. Київ : Наукова думка, 1972. 516 с.
27. Тоцька Н. І. Сучасна українська літературна мова (фонетика, орфоєпія, графіка, орфографія). Київ : Вища школа, 1981. 183 с.
28. Український правопис / НАН України, Ін-т мовознавства імені О. О. Потебні, Ін-т укр. мови; стер. вид. Київ : Наукова думка, 2003. 236 с.
29. Українське усне літературне мовлення [відп. ред. акад. АН УРСР І. К. Білодід; АН УРСР, Інститут мовознавства імені О. О. Потебні]. Київ : Наукова думка, 1967. 305 с.
30. Шульжук К. Ф. Синтаксис української мови : підручник. Київ : Академія, 2004. 406 с.
31. Шульжук К. Ф. Складне речення в українській мові : посібник для вчителя. Київ : Радянська школа, 1989. 135 с.
32. Шульжук К. Ф. Складні багатокomпонентні речення в українській мові. Київ : Вища школа, 1986. 183 с.

Додаткова

1. Арполенко Г. П., Городенська К. Г., Щербатюк Г. Х. Числівник української мови. Київ : Наукова думка, 1980. 242 с.
2. Ачилова В. П. Синтаксис і пунктуація української мови в таблицях та схемах. Сімферополь : Доля, 2006. 168 с.
3. Бевзенко С. П. Структура складного речення в українській мові. Київ : КДПІ, 1987. 79 с.
4. Ващенко В. С. Українська лексикологія: Семантико-стилістична типологія слів. Дніпропетровськ, 1979. 178 с.
5. Винницький В. М. Наголос в сучасній українській мові. Київ : Радянська школа, 1984. 180 с.
6. Вихованець І. Р. Нариси з функціонального синтаксису української мови. – Київ : Наукова думка, 1992. 224 с.
7. Вихованець І. Р. Прийменникова система української мови. Київ : Наукова думка, 1980. 286 с.
8. Вихованець І. Р., Городенська К. Г., Русанівський В. М. Семантико-синтаксична структура речення. Київ : Наукова думка, 1983. 219 с.
9. Вихованець І. Р. Система відмінків української мови. Київ : Наукова думка, 1987. 231 с.
10. Городенська К. Г. Дери́вація синтаксичних одиниць. Київ : Наукова думка, 1991. 192 с.
11. Горпинич В. О. Будова слова і словотвір. Київ : Радянська школа, 1977. 118 с.
12. Грешук В. Український відприкметниковий словотвір. Івано-Франківськ : Плай, 1995. 206 с.
13. Грищенко А. П. Прикметник в українській мові. Київ : Наукова думка, 1978. 207 с.
14. Грищенко А. П. Складносу́рядне речення в сучасній українській літературній мові. Київ : Наукова думка, 1969. 155 с.
15. Демська О. Вступ до лексикографії. Київ : ВД «Києво-Могилянська академія», 2010. 266 с.
16. Дорошенко С. І. Складні безсполучникові конструкції в сучасній українській мові. Харків : Вища школа, 1980. 151 с.
17. Дудик П. С. Синтаксис сучасного українського розмовного літературного мовлення. Київ : Наукова думка, 1973. 288 с.
18. З історії української лексикології. Київ : Наукова думка, 1980. 416 с.
19. Заборна М. Просте речення. Складні випадки аналізу : навч. посібник. Тернопіль, 2002. 125 с.
20. Іваницька Н. Л. Двоскладне речення в українській мові. Київ : Вища школа, 1986. 168 с.

21. Іванишин В., Радевич-Винницький Я. Мова і нація. Дрогобич : Відродження, 1994. 218 с.
22. Клименко Н. Ф. Основи морфеміки сучасної української мови : навч. посібник. Київ : ІЗМН, 1998. 182 с.
23. Коваль А. П. Крилате слово. Київ : Радянська школа, 1983. 216 с.
24. Кочерган М. П. Слово і контекст. Львів : Вища школа, 1980. 232 с.
25. Кулик Б. М. Курс сучасної української літературної мови: Синтаксис. Київ : Радянська школа, 1965. Ч. 2. 342 с.
26. Курс сучасної української літературної мови : в 2-х т. / за ред. Л. А. Булаховського. Київ : Радянська школа, 1951. Т.2. 465 с.
27. Лисиченко Л. А. Лексикологія сучасної української мови: Семантична структура слова. Харків : Вища школа, 1977. 164 с.
28. Лукінова Т. Б. Числівники в слов'янських мовах (порівняльно-історичний нарис). Київ : Наукова думка, 2000. 370 с.
29. Матвіяс І. Г. Іменник в українській мові. Київ : Радянська школа, 1974. 184 с.
30. Матезиус В. О так называемом актуальном членении предложения // Пражский лингвистический кружок : сб. статей. Москва : Прогресс, 1967. С. 240–245.
31. Медведєв Ф. П. Українська фразеологія. Харків, 1977. 372 с.
32. Плющ М. Я. Граматика української мови. Морфеміка. Словотвір. Морфологія : підручник. Київ : Видавничий дім «Слово», 2010. 327 с.
33. Плющ М. Я. Категорія суб'єкта і об'єкта в структурі простого речення. Київ : Вища школа, 1986. 175 с.
34. Русанівський В. М., Єрмоленко С. Я. Життя слова. Київ, 1978. 78 с.
35. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями і проблеми : підручник. Полтава : Довкілля, 2008. 712 с.
36. Скрипник Л. Г. Фразеологія української мови. Київ : Наукова думка, 1973. 308 с.
37. Слин'ко І. І., Гуйванюк Н. В., Кобилянська М. Ф. Синтаксис сучасної української мови: Проблемні питання. Київ : Вища школа, 1994. 670 с.
38. Ставицька Л. Аргю, жаргон, сленг: Соціальна диференціація української мови. Київ : Критика, 2005. 416 с.
39. Удовиченко Г. М. Словосполучення в сучасній українській літературній мові. Київ : Наукова думка, 1968. 228 с.
40. Чак Є. Д. Складні випадки вживання слів. Київ : Радянська школа, 1984. 164 с.
41. Чередниченко І. Г. Складнопідрядні речення в сучасній українській мові. Чернівці : ЧДУ, 1959. 157 с.

Словники

1. Аркушин Г. Л. Словник західнополіських говірок у 2-х т. Луцьк : Ред.-вид. відд. «Вежа» Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2000. 458 с.
2. Бибик С. П., Єрмоленко С. Я., Пустовіт Л. О. Словник епітетів української мови /за ред. Л. О. Пустовіт. Київ : Довіра, 1998. 431 с.
3. Бибик С. П., Сюта Г. М. Словник іншомовних слів: тлумачення, словотворення та слововживання / за ред. С. Я. Єрмоленко. Харків : Фоліо, 2006. 623 с.
4. Городенська К. Граматичний словник української мови. Сполучники. Херсон : Видавництво ХДУ, 2007. 340 с.
5. Гринчишин Д. Г., Сербенська О. А. Словник паронімів української мови. Київ : Радянська школа, 1986. 218 с.
6. Деркач П. М. Короткий словник синонімів української мови. Львів–Краків–Париж : Просвіта, 1993. 210 с.
7. Етимологічний словник української мови. Київ : Наукова думка, 1982–2008. Т. 1–5.
8. Інверсійний словник української мови. Київ : Наукова думка, 1985. 568 с.

9. Караванський С. Практичний словник синонімів української мови. Київ : Кобза, 1995. 512 с.
10. Караванський С. Російсько-український словник складної лексики. Київ : Академія, 1998. 710 с.
11. Коломієць М. П., Регушевський Є. С. Короткий словник перифраз. Київ : Радянська школа, 1985. 186 с.
12. Коломієць М. П., Регушевський Є. С. Словник фразеологічних синонімів. Київ : Радянська школа, 1988. 344 с.
13. Морфемний словник / укл. Л. М. Полюга. Київ : Радянська школа, 1983. 324 с.
14. Огієнко І. Етимологічно-семантичний словник української мови : у 4-х т. Вінніпег, 1979–1995.
15. Онишкевич М. Й. Словник бойківських говірок [у 2-ох частинах]. Київ : Наукова думка, 1984. Ч. 1 : А–Н. 495 с.; Ч. 2 : О–Я. 517 с.
16. Орфографічний словник української мови. Київ : Довіра, 1994. 792 с.
17. Орфоепічний словник / укл. М. І. Погрібний. Київ : Радянська школа, 1984. 498 с.
18. Орфоепічний словник української мови : [в 2 т.] / уклад. М. М. Пещак [та ін.]. Київ : Довіра, 2001. Т. 1–2.
19. Плачинда С. Словник давньоукраїнської міфології. Київ : Укр. письменник, 1993. 346 с.
20. Полюга Л. М. Словник антонімів. Київ : Радянська школа, 1987. 318 с.
21. Сікорська З. С. Українсько-російський словотворчий словник. Київ : Радянська школа, 1985. 268 с.
22. Словарь української мови / за ред. Б. Грінченка. Київ, 1958. Т. 1–4.
23. Словник афіксальних морфем української мови / Н. Ф. Клименко, С. А. Карпіловська, В. С. Карпіловський, Т. І. Недозим. Київ, 1998. 912 с.
24. Словник буковинських говірок / за заг. ред. Н. В. Гуйванюк. Чернівці : Рута, 2005. 688 с.
25. Словник власних імен людей. Київ : Наукова думка, 1985. 216 с.
26. Словник синонімів української мови : [у 2 т.] / [А. А. Бурячок, Г. М. Гнатюк, С. І. Головашук та ін.]. Київ : Наукова думка, 2000–2001.
27. Словник української мови : в 11 т. Київ : Наукова думка, 1970–1980.
28. Словник української мови : [в 20 т.]. Київ : Наукова думка, 2010–2014. Т. 1–4.
29. Селіванова О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля – К., 2006. 716 с.
30. Ужченко В. Д., Ужченко Д. В. Фразеологічний словник української мови. Київ : Освіта, 1998. 224 с.
31. Українська літературна вимова і наголос : словник-довідник. Київ : Наукова думка, 1973. 724 с.
32. Українська мова : Енциклопедія / редкол. : В. М. Русанівський (співголова), О. О. Тараненко (співголова), М. П. Зяблюк та ін. [2-ге вид., випр. і доп.]. Київ : Вид-во «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 2004. 824 с.
33. Фразеологічний словник української мови. Кн. 1–2. Київ : Наукова думка, 1993.
34. Юрченко О. С., Івченко А. О. Словник стійких народних порівнянь. Харків : Основа, 1993. 274 с.
35. Яценко І. Т. Морфемний аналіз : словник-довідник. Київ : Вища школа, 1980–1981. Т. 1–2.

Історія української літературної мови. Історична грамати́ка української мови

1. Бабич Н. Д. Історія української літературної мови : практикум. Львів, 1992.

2. Бевзенко С. П. Історична морфологія української мови. Ужгород, 1960.
3. Бевзенко С. П. Історія українського мовознавства. Київ, 1991.
4. Бевзенко С. П. Історія українського мовознавства: Історія вивчення української мови. Київ : Вища школа, 1991.
5. Безпалько О. П. Нариси з історичного синтаксису української мови. Київ : Радянська школа, 1960.
6. Безпалько О. П., Бойчук М. К., Жовтобрюх М. А. та ін. Історична граматики української мови. Київ : Радянська школа, 1962.
7. Бузук П. О. Нарис історії української мови. Київ, 1927.
8. Булахов М. Г. Восточнославянские языковеды. Минск : БДУ. Т. 1–3, 1976–1978.
9. Булаховський Л. А. Питання походження української мови: Вибрані праці. Київ : Наукова думка. Т. 2. 1977. С. 10–216.
10. Вступ до порівняльно-історичного вивчення слов'янських мов / за ред. О. С. Мельничука. Київ : Радянська школа, 1966.
11. Вступ до порівняльно-історичного вивчення слов'янських мов. Київ, 1996.
12. Грунський М., Ковальов П. Історія форм української мови. Харків, 1931.
13. Грунський М., Ковальов П. Нариси з історії української мови. Львів, 1941.
14. Гумецька Л. Л. Нарис словотвірної системи української актової мови XIV–XV ст. Київ : Вид-во АН УРСР, 1958.
15. Енциклопедія українознавства. Загальна частина (перевидання в Україні). Київ, 1994. Т. I. С. 321–368.
16. Єрмоленко С. Я. Фольклор і літературна мова. Київ : Наукова думка, 1987. 246 с.
17. Житецький П. Очерк звуковой материи малорусского наречия. Київ, 1876.
18. Жовтобрюх М. А. Нарис історії українського радянського мовознавства (1918–1941). Київ : Наукова думка, 1991.
19. Жовтобрюх М. А., Волох Т. П., Самійленко С. П., Слинсько І. І. Історична граматики української мови. Київ : Вища школа, 1980.
20. Історичний курс української мови. Харків, 1929–1930.
21. Історія української мови: Лексика і фразеологія. Київ : Наукова думка, 1983.
22. Історія української мови: Морфологія. Київ : Наукова думка, 1978.
23. Історія української мови: Синтаксис. Київ : Наукова думка, 1983.
24. Історія української мови: Фонетика. Київ : Наукова думка, 1979.
25. Керницький І. М. Система словозміни в українській мові (на матеріалі пам'яток XVI ст.). Київ : Наукова думка, 1977.
26. Крымский А. Украинский язык. Москва, 1907–1908.
27. Курс історії української літературної мови. Київ, 1958–1961. Т. I–II.
28. Мозер М. Причинки до історії української мови / [за заг. ред. С. Вакуленка]. Харків : Харківське історико-філологічне товариство, 2008. XVI. 832 с.
29. Німчинов К. Український язык в минулому і тепер. Харків, 1925.
30. Німчук В. В. Періодизація як напрямок дослідження генезис та історії української мови // Мовознавство. 1998. № 1. С. 3–12.
31. Німчук В. В. Староукраїнська лексикографія в її зв'язках з російською та білоруською. Київ, 1980.
32. Огиенко И. Курс истории украинского языка. Киев, 1919.
33. Огієнко І. Історія української літературної мови. Вінніпег, 1950 (вид. 2, 1980).
34. Огієнко І. Історія української літературної мови. Київ, 1995.
35. Павлюк М. В. Основні етапи українського мовознавства дожовтневого періоду. Київ : Вища школа, 1978.
36. Півторак Г. Українці: Звідки ми і наша мова. Київ : Наукова думка, 1993. 200 с.
37. Русанівський В. М. Історія української літературної мови. Підручник. Київ : АртЕк, 2001. 392 с.

38. Самійленко С. П. Нариси з історичної морфології української мови. Київ : Радянська школа. Ч. I–II, 1964–1970.
39. Свенціцький-Святицький І. С. Національне і інтернаціональне в культурі України-Руси // Мовознавство. 1991. № 1. С. 66–69.
40. Свенціцький І. Нарис історії української мови. Львів, 1920.
41. Слинько І. І. Історичний синтаксис української мови. Київ : Вища школа, 1973.
42. Тимченко Є. Курс історії українського язика. Київ, 1930.
43. Тимченко Є. Матеріали до словника писемної та книжної української мови XV–XVIII ст. : у 2 кн. / [упорядники: В. В. Німчук, Г. І. Лиса]. Київ–Нью-Йорк, 2002. Кн. 1. 512 с.; 2003. Кн. 2. 512 с.
44. Українська мова як державна в Україні / відп. ред. К Г. Городенська. Київ, 1999.
45. Франко З. Т. Функціонування української мови в радянський період // Мовознавство. 1991. № 1. С. 3–9.
46. Франко І. Я. Література, її завдання і найважливіші ціхи // Твори : у 20 т. Київ, 1950–1956. Т. 16. С. 5–13.
47. Шахматов О., Кримський А. Нариси з історії української мови. Київ, 1924.
48. Шевельов Ю. Вибрані праці. Т. 1. Мовознавство. Київ : Вид. дім «Києво-Могилянська Академія», 2009. 584 с.
49. Шевельов Ю. Українська мова в першій половині двадцятого століття (1900–1941): стан і статус / авт. вступ. слова Л. Т. Масенко. Чернівці : Рута, 1998. 207 с.
50. Schevelov I. Die ukrainische Schrift sprache 1797–1965 (Ihre Entwicklung unter dem Einfluss der Dialekte). Wiesbaden. 1966.
51. Shevelov I. A historical Phonology of the Ukrainian language. Heidelberg, 1979.

Українська діалектологія

1. Атлас української мови. Київ : Наукова думка. Т. I–II, 1984, 1986.
2. Бевзенко С. П. Українська діалектологія. Київ : Вища школа, 1980.
3. Ганцов В. Діалектологічна класифікація українських говорів. Київ : ВУАН, 1928.
4. Говори української мови : збірник текстів. Київ : Наукова думка, 1977.
5. Гриценко П. Ю. Ареальне варіювання лексики. Київ, 1990.
6. Гриценко П. Ю. Моделювання системи діалектної лексики. Київ, 1984.
7. Грещук В. В. Діалектна диференціація: регіональний аспект // Етнос. Соціум. Культура: регіональний аспект : монографія / В. В. Грещук та ін. Київ ; Івано-Франківськ : ВДВ ЦІТ, 2006. С. 55–78.
8. Дзедзелівський Й. О. Конспект лекцій з української діалектології. Фонетика. Ужгород, 1965.
9. Жилко Ф. Т. Нариси з діалектології української мови. Київ : Радянська школа, 1966.
10. Жилко Ф. Т. Ареальні системи української мови // Мовознавство. 1990. № 4. С. 18–27.
11. Зілинський І. Діалектологічна карта українських говорів. Варшава, 1933.
12. Карпенко Ю. О. Становлення української літературної мови на Буковині // Мовознавство. 1978. № 1. С. 7–14.
13. Матвіяс І. Г. Діалектна основа української літературної мови // Мовознавство. 2007. № 6. С. 26–36.
14. Матвіяс І. Г. Українська мова і її говори. Київ : Наукова думка, 1990.
15. Михальчук К. П. Наречия, поднаречия и говоры Южной России в связи с наречиями Галичины // Труды этнографическо-статистической экспедиции в Западно-Русский край (Юго-Западный отдел). Санкт-Петербург, 1877. Т. VII. Вып. 2.
16. Мойсієнко В. М. Фонетична система українських поліських говорів у XVI–XVII ст. Житомир, 2006.

17. Філін Ф. П. Про самобутність національних літературних мов // Мовознавство. 1978. № 1. С. 33–37.

**Культура української мови.
Стилістика української мови**

1. Дорошенко С. І. Граматична стилістика української мови. Київ : Радянська школа, 1985. 200 с.
2. Довідник з культури мови : навч. посібник / С. Я. Єрмоленко, С. П. Бибик, Н. М. Сологуб, Г. М. Сюта, С. Г. Чемеркін ; ред. С. Я. Єрмоленко. Київ : Вища школа, 2005. 400 с.
3. Дудик П. С. Стилістика української мови : навчальний посібник. Київ : ВЦ «Академія», 2005. 368 с.
4. Єрмоленко С. Я., Бибик С. П., Коць Т. А. та ін. Літературна норма і мовна практика / за ред. С. Я. Єрмоленко. Ніжин : ТОВ «Вид-во Аспект-Поліграф», 2013. 320 с.
5. Єрмоленко С. Нариси з української словесності (стилістика та культура мови). Київ : Довіра, 1999. 431 с.
6. Калетнік А. А. Українська наукова мова : посібник. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2012. 310 с.
7. Коваль А. П. Науковий стиль сучасної літературної мови: структура наукового тексту. Київ : Видавництво Київського університету, 1970. 307 с.
8. Коваль А. П. Практична стилістика сучасної української мови. Київ : Вища школа, 1987. 352 с.
9. Коць Т. А. Літературна норма у функціонально-стильовій і структурній парадигмі. Київ : Логос, 2010. 303 с.
10. Мацько Л. І., Сидоренко О. М., Мацько О. М. Стилістика української мови : підручник / за ред. Л. І. Мацько. Київ : Вища школа, 2005. 462 с.
11. Пилинський М. М. Мовна норма і стиль. Київ : Наукова думка, 1976. 288 с.
12. Пономарів О. Д. Стилістика сучасної української мови : підручник. Київ : Либідь, 1993. 248 с.
13. Сучасна українська літературна мова : у 5-ти. Стилістика / за заг. ред. акад. АН УРСР І. К. Білодіда. Київ : Наукова думка, 1973. 588 с.
14. Українська лінгвостилістика ХХ — початку ХХІ століття: система понять і бібліографічні джерела / за ред. д. філол. наук, проф. С. Я. Єрмоленко. Київ : Грамота, 2007. 368 с.
15. Чабаненко В. А. Основи мовної експресії. Київ : Вища школа, 1984. 216 с.
16. Чередниченко І. Г. Нариси з загальної стилістики сучасної української мови. Київ : Радянська школа, 1962. 496 с.

**Порівняльно-історичне мовознавство.
Зіставно-типологічне мовознавство**

1. Андреев Н.Д. Периодизация истории индоевропейского праязыка / Н.Д. Андреев // Вопросы языкознания. – 1957. – № 2. – С. 3–18.
2. Аракин В.Д. Сравнительная типология английского и русского языков / В.Д. Аракин. – М. : Просвещение, 1979. – 216 с.
3. Аракин В.Д. Сопоставительная типология скандинавских языков / В. Д. Аракин. – М. : Высшая школа, 1984. – 136 с.
4. Аракин В.Д. Типология языков и проблема методического прогнозирования / В.Д. Аракин. – М. : Высшая школа, 1989. – 157 с.

5. Бенвенист Э. Индоевропейское именное словообразование / Э. Бенвенист. – М. : Издательство иностранной литературы, 1955. – 260 с.
6. Білецький А.О. Сучасне порівняльно-історичне мовознавство / А.О. Білецький // Мовознавство. – 1975. – №3. – С. 3–12.
7. Вайнрайх У. Языковые контакты / У. Вайнрайх. – К. : Вища школа, 1979. – 264 с.
8. Виноградов В.А. Методы типологии / В.А. Виноградов // Общее языкознание. Методы лингвистических исследований. – М. : Наука, 1973. – С. 224–257.
9. Гак В.Г. Сравнительная типология французского и русского языков / В.Г. Гак. – Л. : Просвещение, 1976. – 286 с.
10. Гак В.Г. О контрастивной лингвистике / В. Г. Гак // Новое в зарубежной лингвистике. Контрастивная лингвистика / Сост. В. П. Нерознака; Общ. ред. и вступ. ст. В.Г. Гака. – М. : Прогресс, 1989. – Вып. XXV. – С. 5–17.
11. Гамкрелидзе Т.В. Индоевропейский язык и индоевропейцы. Реконструкция и историко-типологический анализ праязыка и протокультуры // Т.В. Гамкрелидзе, В.В. Иванов. – Тбилиси : Изд-во Тбилисского ун-та, 1984. – Т. 1–2.
12. Георгиев В.И. Исследования по сравнительно-историческому языкознанию : родственные отношения индоевропейских языков / В.И. Георгиев. – М. : Изд-во иностранной литературы, 1958. – 317 с.
13. Гумбольдт фон В. Избранные труды по языкознанию / В. фон Гумбольдт. – М. : Прогресс, 2000. – 400 с.
14. Дьяконов И.М. О прародине индоевропейских диалектов / И.М. Дьяконов // Вестник древней истории. – М. : Наука, 1982. – № 3–4. – С. 11–24, 3–30.
15. Жлуктенко Ю.О. Контрастивна лінгвістика. Проблеми і перспективи / Ю.О. Жлуктенко, В.Н. Бублик // Мовознавство. – 1976. – № 4. – С. 3–15.
16. Зеленецкий А.Л. Сравнительная типология основных европейских языков / А.Л. Зеленецкий. – М. : Академия, 2004. – 252 с.
17. Иванов В.В. Проблема языков centum и satem / В.В. Иванов // Вопросы языкознания. – 1958. – №4. – С. 12–23.
18. Иллич-Свитыч В.М. Опыт сравнения ностратических языков. Сравнительный словарь: в 3-х т. / В.М. Иллич-Свитыч. – М. : Наука, 1971–1984.
19. Кацнельсон С.Д. К фонологии протоиндоевропейской языковой системы / С.Д. Кацнельсон // Вопросы языкознания. – 1958. – №3. – С. 46–59.
20. Климов Г.А. Вопросы методики сравнительно-генетических исследований / Г.А. Климов. – Л. : Наука, 1971. – 87 с.
21. Климов Г.А. Типология языков активного строя / Г.А. Климов. – М. : Наука, 1977. – 320 с.
22. Климов Г.А. Типологические исследования в СССР / Г.А. Климов. – М. : Наука, 1981. – 111 с.
23. Климов Г.А. Принципы контенсивной типологии / Г.А. Климов. – М. : Наука, 1983. – 222 с.
24. Климов Г.А. Основы лингвистической компаративистики / Г.А. Климов, Н.З. Гаджиева. – М. : Наука, 1990. – 166 с.
25. Кочерган М.П. Зіставне мовознавство і проблеми мовних картин світу / М.П. Кочерган // Мовознавство. – 2004. – № 5–6. – С. 12–22.
26. Кочерган М.П. До питання про одиницю зіставного дослідження / М.П. Кочерган // Проблеми зіставної семантики. – К. : КНЛУ, 2005. – Вип. 7. – С. 302–305.
27. Кочерган М.П. Основи зіставного мовознавства: підручник / М.П. Кочерган. – К. : Видавничий центр «Академія», 2006. – 424 с.
28. Лингвистическая типология / [Под ред. В.М. Солнцева, И.Ф. Вардуль]. – М. : Наука, 1985. – 201 с.

29. Лингвистический энциклопедический словарь / [гл. ред. Ярцева В.Н.]. – М. : Советская энциклопедия, 1990. – 672 с.
30. Макаев Э.А. Проблемы индоевропейской ареальной лингвистики / Э.А. Макаев. – М. : Наука, 1964. – 57 с.
31. Макаев Э.А. Структура слова в индоевропейских и германских языках / Э.А. Макаев. – М. : Наука, 1970. – 285 с.
32. Макаев Э.А. Общая теория сравнительного языкознания / Э.А. Макаев. – М. : УРСС, 2004. – 217 с.
33. Манакин В.Н. Сопоставительная лексикология / В.Н. Манакин. – К. : Знания, 2004. – 327 с.
34. Мейе А. Введение в сравнительное изучение индоевропейских языков / А. Мейе. – М. – Л., 1938. – 510 с.
35. Мейе А. Сравнительный метод в историческом языкознании / А. Мейе. – М. : Изд-во иностранной литературы, 1954. – 104 с.
36. Мельников Г.П. Системная типология языков: принципы, методы, модели / Г.П. Мельников. – М. : Наука, 2003. – 393 с.
37. Мельничук А.С. О генезисе индоевропейского вокализма / А.С. Мельничук // Вопросы языкознания. – 1979. – №5. – С. 3–16.
38. Милевский Т. Предпосылки типологического языкознания / Т. Милевский // Исследования по структурной типологии. – М. : Наука, 1963. – С. 11–15.
39. Мосенкис Ю.Л. Общемировой праязык: история вопроса и постановка проблемы / Ю.Л. Мосенкис // Происхождение языка и культуры: древняя история человечества. – 2007. – Т.1. – №1. – С. 5–13.
40. Нариси з контрастивної лінгвістики: зб. наук. пр. / [За ред. Ю.О. Жлуктенка]. – К. : Наукова думка, 1979. – 194 с.
41. Нерознак В.П. О трех подходах к изучению языков в рамках синхронного сравнения (типологический — характерологический — контрастный) / В.П. Нерознак // Сопоставительная лингвистика и обучение неродному языку. – М., 1987. – С. 5–26.
42. Нерознак В.П. Праязык: реконструкт или реальность? / В.П. Нерознак // Сравнительно-историческое изучение языков разных семей. Теория лингвистической реконструкции. – М., 1988. – С. 26–43.
43. Нікітіна Ф.О. Лінгвістика універсалій / Ф.О. Нікітіна // Проблеми та методи структурної лінгвістики. – К., 1969. – Вип. 2. – С. 25–40.
44. Нікітіна Ф.О. Перспективи порівняльно-історичного мовознавства в ХХІ ст. / Ф.О. Нікітіна // Studia Linguistica. – К. : ВПЦ–Київський університет, 2009. – С. 237–240.
45. Новое в зарубежной лингвистике. Новое в современной индоевропеистике / Ред.: В.А. Звегинцев и др., сост. вступ. ст. и общ. ред. Вяч.Вс. Иванов. – М. : Прогресс, 1988. – Вып. 21. – 560 с.
46. Новое в лингвистике. Новое в современной индоевропеистике / Сост., ред. и вступ. статьи В.А. Звегинцева. – М. : Изд-во иностр. лит., 1963. – Вып. 3. – 568 с.
47. Общее и индоевропейское языкознание: обзор литературы / [Под ред. В.А. Звегинцева]. – М. : Изд-во иностранной литературы, 1956. – 198 с.
48. Порівняльні дослідження з граматики англійської, української, російської мов / [За ред. Ю.О. Жлуктенка]. – К. : Вища школа, 1981. – 356 с.
49. Порциг В. Членение индоевропейской языковой области / В. Порциг. – М. : Прогресс, 1964. – 84 с.
50. Потье Б. Типология / Б. Потье // Новое в зарубежной лингвистике. – М., 1989. – Вып. XXV. Контрастивная лингвистика. – С. 187–204.
51. Принципы типологического анализа языков различного строя. – М. : Наука, 1972. – 282 с.

52. Проблемы сравнительной грамматики индоевропейских языков: научная сессия, тезисы докладов / [Под ред. С.Б. Бернштейна, Н.С. Чемдановой]. – М. : Изд-во МГУ, 1964. – 87 с.
53. Проблемы типологии и контрастивного описания языков: сб. ст. / [Ред. М.Н. Валл]. – Новосибирск : Наука. Сиб. отд-ние, 1984. – 135 с.
54. Рахилина Е.В. О лексико-семантической типологии / Е.В. Рахилина, В.А. Плунгян // Глаголы движения в воде: Лексическая типология / Под ред. Т.А. Майсака, Е.В. Рахилиной. – М. : Индрик, 2007. – С. 9–26.
55. Рахилина Е.В. Фреймовый подход к лексической типологии / Е.В. Рахилина, Т.И. Резникова // Вопросы языкознания : Наука, 2013. – № 2. – С. 3–31.
56. Савченко А.Н. Сравнительная грамматика индоевропейских языков / Алексей Нилович Савченко. – М. : УРСС, 2003. – 416 с.
57. Семереньи О. Введение в сравнительное языкознание / О. Семереньи. – М. : УРСС Эдиториал, 2002. – 399 с.
58. Семчинський С.В. Вступ до порівняльно-історичного мовознавства (на матеріалі індоевропейських мов) / С.В. Семчинський. – К. : ВПЦ «Київський університет», 2001. – 174 с.
59. Серебренников Б.А. О лингвистических универсалиях / Б.А. Серебренников // Вопросы языкознания. – 1972. – № 2. – С. 3–16.
60. Скаличка В. О современном состоянии типологии / В. Скаличка // Новое в лингвистике. – 1963. – Вып. 3. – С. 19–35.
61. Скаличка В. Типология и сопоставительная лингвистика / В. Скаличка // Новое в зарубежной лингвистике. Контрастивная лингвистика / Сост. В.П. Нерознака; Общ. ред. и вступ. ст. В.Г. Гака. – М. : Прогресс, 1989. – Вып. XXV. – С. 27–31.
62. Солнцев В.М. Типология и тип языка / В.М. Солнцев // Вопросы языкознания. – 1978. – № 2. – С. 26–41.
63. Сопоставительное изучение словообразования славянских языков / [Под ред. Г.П. Нещименко]. – М. : Наука, 1987. – 271 с.
64. Сравнительно-историческое изучение языков разных семей: задачи и перспективы / [Под ред. Б.А. Серебренникова, Н.З. Гаджиевой, Э.Р. Тенишева]. – М. : Наука, 1982. – 341 с.
65. Структурно-типологические исследования в области грамматики славянских языков. – М. : Наука, 1973. – 260 с.
66. Супрун А.Е. Лексическая типология славянских языков / А.Е. Супрун. – Минск : Изд-во БГУ, 1983. – 46 с.
67. Ульман Ст. Дескриптивная семантика и лингвистическая типология / Ст. Ульман // Новое в лингвистике. – М. : Иностр. лит-ра, 1962. – Вып. 2. – С. 17–44.
68. Успенский Б.А. Структурная типология языков / Б.А. Успенский. – М. : Наука ; Глав. ред. восточной лит-ры, 1965. – 285 с.
69. Шарафутдинова Н.С. Лингвистическая типология и языковые ареалы / Н.С. Шарафутдинов. – Ульяновск : УлГТУ, 2009. – 128 с.
70. Языковые универсалии и лингвистическая типология: сб. статей / [Под ред. И.Ф. Вардуля]. – М. : Наука, 1969. – 342 с.
71. Ярцева В.Н. Типология языков и проблема универсалий / В.Н. Ярцева // Вопросы языкознания. – 1976. – № 2. – С. 6–16.
72. Aikhenvald A.Y., Dixon R.M.W. The grammar of knowledge: A Cross-Linguistic Typology / A.Y. Aikhenvald, R.M.W. Dixon. – Oxford : Oxford University Press, 2014. – 336 p. – (Explorations in Linguistic Typology).
73. Antilla R. An introduction to historical and comparative linguistics / R. Antilla. – N.Y. ; L. : Macmillan, 1972. – 438 p.

74. Brugmann K. Kurze vergleichende Grammatik der indogermanischen Sprachen / K. Brugmann. – Strassburg, 1904. – Bd. 3. – 493 s.
75. Campbell L., Poser W.J. Language classification: History and method / L. Campbell, W.J. Poser. – Cambridge : Cambridge University Press, 2008. – 536 p.
76. Campbell L. Historical linguistics: An introduction / L. Campbell. – Cambridge, MA : MIT Press, 1999. – 419 p.
77. Comrie B. Language universals and Linguistic Typology. Syntax and Morphology / B. Comrie. – Chicago : University Of Chicago Press, 1989. – 275 p.
78. Croft W. Typology and universals / W. Croft. – Cambridge : Cambridge University Press, 2006. – 342 p.
79. Friedrich P. Proto-Indo-European trees: The Arboreal system of a prehistoric people / P. Friedrich. – Chicago-London : The University of Chicago Press, 1970. – 200 p.
80. Hock H.H. Language history, language change, and language relation: An introduction to Historical and Comparative Linguistics / H.H. Hock, D.B. Joseph. – Berlin ; New York : Mouton de Gruyter, 1996. – 602 p. – (Trends in Linguistics).
81. Indo-European and Indo-Europeans / George Cardona, Henry M. Hoenigswald, Alfred Senn. – Philadelphia: University of Pennsylvania Press , 1970.
82. Katicic R. A contribution to the general theory of comparative linguistics / R. Katicic. – Hague ; Paris : Mouton, 1970. – 160 p.
83. Коптјевскаја-Тамм М. Approaching lexical typology / М. Коптјевскаја-Тамм // From polysemy to semantic change. Towards a typology of lexical semantic association / [Vanhove M., Коптјевскаја-Тамм М., Robert S. et al.] ; ed. by M. Vanhove. – Amsterdam / Philadelphia: John Benjamins Publ., Co., 2008. – P. 3–54. – (Studies in Language Companion ; v. 106).

Українська література

1. Агеєва В. Апологія модерну: обрис ХХ віку: статті та есеї – К.: Грані-Т, 2011. – 408 с. (Серія De profundis)
2. Агеєва В. Мистецтво рівноваги: Максим Рильський на тлі епохи. – К. : Книга, 2012. – 392 с.
3. Агеєва В. Поетика парадокса: Інтелектуальна проза Віктора Петрова-Домонтовича. – К.: Факт, 2006. – 432 с.
4. Агеєва В. Українська імпресіоністична проза (М.Коцюбинський, Г.Косинка, А.Головка). – К., 1994.
5. Бахтин М. Творчество Франсуа Рабле и народная культура средневековья и Ренессанса / М. Бахтин. – 2-е изд. – М.: Худож. лит., 1990. – 543 с.
6. Білоус П. Історія української літератури Х – ХVІІІ ст. / П. Білоус. – К.: ВЦ «Академія», 2009. – 424 с.
7. Булашев Г. Український народ у своїх легендах, релігійних віруваннях та поглядах: Космогонічні українські народні поргляди та вірування / Пер. Ю. Буряка / Г. Булашев. – К.: Фірма «Довіра», 1993. – 414 с.
8. Возняк М. Історія української літератури: у 2 кн. / М. Возняк. – Львів: Світ, 1992.
9. Гнатюк О. Українська духовна барокова пісня / О. Гнатюк. – Варшава-Київ: Бібліотека журналу «Перевал», 1994. – 188 с.
10. Грабович Г. До історії української літератури. Дослідження, есе, полеміка. – К.: Основи, 2007. – 604 с.
11. Грабович Г. Тексти і маски. – К.: Критика, 2005. – 312 с.
12. Грушевський М. Історія української літератури: у 6 т., 9 кн. / М. Грушевський. – К.: Либідь, 1993.

13. Даниленко В. Лісоруб у пустелі: Письменник і літературний процес. – К.: Академвидав, 2008. – 352 с.
14. Єфремов С. Історія українського письменства / С. Єфремов. – К.: Femina, 1995. – 538 с.
15. Забужко О. Хроніки від Фортінбраса. Вибрана есеїстка 90-х. – К.: Факт, 2001. – 340 с.
16. Залеська-Онишкевич Л. Текст і гра. Модерна українська драма. – Нью-Йорк; Львів: Літопис, 2009. – 472 с.
17. Захаров Б. Нарис історії дисидентського руху в Україні (1956-1987) / Харківська правозахисна група. – Харків: Фоліо, 2003. – 144 с.
18. Захарчук І. Війна і слово. Мілітарна парадигма соціалістичного реалізму: Монографія. – Луцьк: Твердиня, 2008. – 406 с.
19. Захарчук І. Культурологічні засади літератури шістдесятництва: навчально-методичний посібник / І.Захарчук. – Рівне: РДГУ, 2011. – 60 с.
20. Зборовська Н. Код української літератури: Проект психоісторії новітньої української літератури. Монографія. – К.: Академвидав, 2006. – 504 с.
21. Колошук Н. Табірна проза в парадигмі постмодерну: Монографія. – Луцьк: РВВ «Вежа», 2006. – 500 с.
22. Коцюбинська М. Книга Споминів. – Харків: Акта, 2006. – 204 с.
23. Коцюбинська М. Мої обрії. Літературознавчі статті і дослідження: у 2 кн.– К.: Дух і літера, 2004.
24. Кравець Д. Чубай з роду Гетьманів. Монографія. – Рівне: Волинські обереги, 2007. – 300с.
25. Краснодембський З. На постмодерністських роздоріжжях епохи / Пер. з польськ. Р. Харчук. – К.: Основи, 2000. – 196 с.
26. Крупка М. Українська жіноча проза: дві епохи, дві версії. Монографія. – Рівне: видавець Олег Зень, 2008. – 216 с.
27. Моклиця М. Модернізм у творчості письменників ХХ ст. У 2 Ч. – Луцьк: Вежа, 1999.
28. Обертас О. Український самвидав: літературна критика та публіцистика (1960-і – початок 1970-х років) / Передм. М.Коцюбинської; післямова О. Зінкевича. – К.: Смолоскип, 2010. – 300 с.
29. Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі: Монографія. – К.: Либідь, 1999. – 447 с.
30. Павлишин М. Канон та іконостас: Літературно-критичні статті / Ред. рада: Валерій Шевчук та ін.; Вступна стаття Івана Дзюби; Худож.-оформл. серії Іван Гаврилюк; Ілюстрації Сергія Якутовича / М.Павлишин. – Київ: Видавництво «Час», 1997. – 447 с.
31. Поліщук Я. Із дискурсів і дискусій. – Х.: Акта, 2008. – 285 с.
32. Поліщук Я. Література як геокультурний проект: Монографія. – К.: Академвидав. – 304 с.
33. Поліщук Я. Пейзажі людини. – К.: Акта, 2008. – 346 с.
34. Полювання на «Вальдшнепа». Розсекречений Микола Хвильовий: Науково-документальне видання / Упоряд. Ю.Шаповал. Передмова: Ю.Шаповал, В.Панченко. – К., 2009. – 296 с.
35. Попович М. Червоне століття. – К.: АртЕк, 2007. – 888 с.
36. Попович М. В. Нарис історії культури України. – К. АртЕк, 1998. – 728 с.
37. Снегірьов Г. Набої для розстрілу (Ненько моя, ненько...): Лірико-публіцистична розвідка. Передм. І.М.Дзюби. – К.: Дніпро, 1990. – 167 с.
38. Соловей Е. Невпізнаний гість: Доля і спадщина В.Свідзінського. – К.: Наукова думка, 2006. – 223 с.
39. Соловей Е. Українська філософська лірика: Навчальний посібник із спецкурсу. – К.: Юніверс, 1999. – 368 с. –С.115-182.
40. Сулима В. Біблія і українська література. Навчальний посібник для старшокласників / В. Сулима. – К.: Освіта, 1998. – 400 с.

41. Тарнавський М. Між розумом та ірраціональністю: Проза В.Підмогильного: Пер. з англ. – К.: Універ. Вид-во «Пультари», 2004. – 232 с.
42. Тарнашинська Л. Українське шістдесятництво: профілі на тлі покоління (історико-літературний та поетикальний аспекти) / Людмила Тарнашинська; Інститут літератури імені Т.Г.Шевченка НАН України. – К.: Смолоскип, 2010. – 632 с.
43. Томпсон Є. Трубадури імперії: Російська література і колоніалізм / Пер. з англ. М.Корчинської / Ева Томпсон. – К.: В-во Соломії Павличко «Основи», 2006. – 368с.
44. Ушкалов Л. Григорій Сковорода і антична культура / Ушкалов Г. – Х.: ТОВ «Знання», 1997. – 180 с.
45. Ушкалов Л. Есеї про українське бароко / Л. Ушкалов. – К.: Факт – Новий час, 2006. – 286 с.
46. Ушкалов Л. З історії української літератури XVII – XVIII ст. / Л.Ушкалов. – Х.: Акта. 1999. – 215 с.
47. Ушкалов Л. Марченко О. Нариси з філософії Григорія Сковороди / Л. Ушкалов, О. Марченко. – Харків: Основа, 1993. – 152 с.
48. Ушкалов Л. Світ українського бароко: Філологічні етюди / Л. Ушкалов. – Харків: Око, 1994. – 112 с.
49. Ф'ют А. Зіткнення з антицивілізацією // Ф'ют А. Зустрічі з Іншим / Перекл. з польської Я.Поліщук. – Харків: Акта, 2009. – С. 171-189.
50. Фрай Н. Великий код: Біблія і література / Переклад І. Старовойт. – Л.: Літопис, 2010. – 362 с.
51. Цалик С. Селігей П. Таємниці письменницьких шухляд: Детективна історія української літератури. – К.: Наш час, 2010. – 352 с.
52. Чижевський Д. Історія української літератури (від початків до доби реалізму) / Д. Чижевський. – К.: ВЦ «Академія», 2003. – 568 с.
53. Чижевський Д. Філософія Г.С. Сковороди / Підготовка тексту й передне слово Л.Ушкалова / Д. Чижевський. – Харків: Прапор, 2004. – 272 с.
54. Чижевський Д. Філософські твори: у 4-х тт. / Під заг. ред. В. Лісового / Д. Чижевський. – К.: Смолоскип, 2004.
55. Шевельов Ю. Вибрані праці: У 2 кн. кн. II: Літературознавство / Упоряд. І.Дзюба. – К.: ВД «Києво-Могилянська академія», 2009. – 1151 с.
56. Шевчук В. Дорога в тисячу років: Роздуми, статті, есе / В. Шевчук. – К.: Радянський письменник, 1990. – 411 с.
57. Шевчук В. Муза Роксоланська: Українська література XVI – XVIII століть: у 2 кн. Книга перша: Ренесанс. Раннє бароко / В. Шевчук. – К.: Либідь, 2005. – 400с.
58. Шевчук В. Муза Роксоланська: Українська література XVI – XVIII століть: у 2 кн. Книга друга: Розвинене бароко / В. Шевчук. – К.: Либідь, 2005. – 728 с.
59. Шерех Ю. Пороги і Запоріжжя. Література. Ідеологія. Мистецтво. Три томи. – Х.: Фоліо, 1998.
60. Шкандрій М. В обіймах імперії: російська і українська літератури новітньої доби / Пер. з англ. П.Тарашук. – К.: Факт, 2004. – 496 с.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ РЕСУРС

Сучасна українська літературна мова

1. Вихованець І. Р. Частина мови в семантико-граматичному аспекті. Київ : Наук. думка, 1988. – 256 с. – Режим доступу : <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0002950>
2. Горпинич В. О. Сучасна українська літературна мова. Морфеміка. Словотвір. Морфонологія. – Київ: Вища школа, 1980. – Режим доступу : <http://www.twirpx.com/file/236240/>
3. Єрмоленко С. Я. Мова і українознавчий світогляд : Монографія. – К.: НДІУ, 2007. – 444 с. – Режим доступу : http://shron1.chtyvo.org.ua/Yermolenko_Svitlana/Mova_i_ukrainoznavchyi_svitohliad.pdf
4. Жовтобрюх М. А. Українська літературна мова. Київ : Наукова думка, 1984. 412 с. – Режим доступу : <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0000852>
5. Плющ М. Я. Граматика української мови: Морфеміка. Словотвір. Морфологія. – Літературне місто - Онлайн-бібліотека української літератури. – Режим доступу : http://litmisto.org.ua/?page_id=18611
6. Русанівський В. М. Історія української літературної мови : підручник / В.М. Русанівський. Київ : АртЕк, 2002. 424 с. – Режим доступу : http://library.kpi.ua:8991/F?func=find-b&request=000132962&find_code=SYS
7. Сучасна українська літературна мова / за ред. М. Я. Плющ. – Київ : Вища школа, 2000. – 430 с. – Режим доступу : <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0009522>
8. Теоретична морфологія української мови / І. Р. Вихованець, К. Г. Городенська ; за ред. І. Р. Вихованця. – Київ: Пульсари, 2004. – 398 с. – (Академічна граматики української мови) . – Режим доступу : <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0000844>
9. Українська мова : Енциклопедія / редкол. : В. М. Русанівський (співголова), О. О. Тараненко (співголова), М. П. Зяблюк та ін. [2-ге вид., випр. і доп.]. Київ : Вид-во «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 2004. 824 с. – Режим доступу : http://chtyvo.org.ua/authors/Rusanivskyy_VM/Ukrainska_mova_Entsyklopedia/

Історія української літературної мови.

Історична граматики української мови

1. Німчук В. Історія української мови. Хрестоматія X-XIII ст. — Житомир: Полісся, 2015. — 352 с. – Режим доступу : http://chtyvo.org.ua/authors/Nimchuk_VasyI/Istoriia_ukrainskoi_movy_Khrestomatii_X-XIII_st/
2. Огієнко І. Історія української літературної мови. Вінніпег, 1950 (вид. 2, 1980). – Режим доступу : <http://litopys.org.ua/ohukr/ohu.htm>
3. Півторак Г.П. Староукраїнська літературна мова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.history.org.ua/?termin=staroukrajinska_literaturna_mova

Українська діалектологія

1. Ареальне варіювання лексики / П. Ю. Гриценко ; АН УРСР, Ін-т ... О. О. Потебні. - Київ : Наукова думка, 1990. - 268,[1] с. – Режим доступу : <http://search.rsl.ru/ru/record/01001548771>
2. Бевзенко С. П. Українська діалектологія. Фонетика. – Київ : Вища школа, 1974. 53 с. – Режим доступу : <http://194.44.152.155/elib/local/skbn36692.pdf>
3. Монахова Т. В. Українська діалектологія : [навч. посіб. для студ. вищих навч. закл.] / Тетяна Василівна Монахова. – Миколаїв : Вид -во ЧДУ ім. Петра Могили, 2010. – 128 с. – Режим доступу : <https://anima4web.files.wordpress.com/2012/12/d0bcd0bed0bdd0b0d185d0bed0b2d0b0->

d183d0bad180d0b0d197d0bdd181d18cd0bad0b0-
d0b4d196d0b0d0bbd0b5d0bad182d0bed0bbd0bed0b3d196d18f.pdf

- Сердега Р. Л. Українська діалектологія : навчальний посібник / Р. Л. Сердега, А. А. Сагаровський. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2011. – 156 с. – Режим доступу : http://www-philology.univer.kharkov.ua/katedras/prof_sites/serdega/serdega_sagarovski_dialect.pdf

Культура української мови. Стилістика української мови

- Культура української мови : бібліографічний покажчик літератури / [укл.: дир. Наукової б-ки доц. Т. В. Григоренко, зав. інформ.-бібліогр. відділом Т. С. Ткаченко, пров. бібліотекар А. І. Абраменко, пров. бібліограф А. П. Пінковська]. – Умань : [Б. в.], 2013. – 27 с. – Режим доступу : http://dspace.udpu.edu.ua/jspui/bitstream/6789/3032/1/kultura_ukrayinskoyi_movi.pdf
- Культура української мови : довідник / С. Я. Єрмоленко, Н. Я. Дзюбишина-Мельник, К. В. Ленець [та ін.]; за ред. В. М. Русанівського. – Київ: Либідь, 1990. – 301, [1] с. – Режим доступу : <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0001027>.
- Мацько Л. І. та ін. Стилістика української мови: Підручник / Л. І. Мацько, О. М. Сидоренко, О. М. Мацько; За ред. Л. І. Мацько. – К.: Вища шк., 2003. — 462 с. – Режим доступу : http://chtyvo.org.ua/authors/Matsko_Liubov/Stylistyka_ukrainskoi_movy/

Порівняльно-історичне мовознавство. Зіставно-типологічне мовознавство

- Ахманова О. С. Словарь лингвистических терминов [Электронный ресурс] / Ольга Сергеевна Ахманова. – Режим доступа : <http://www.classes.ru/grammar/174.Akhmanova/>
- Варбот Ж. Ж. Таблицы межъязыковых фонетических соответствий [Электронный ресурс] / Ж. Ж. Варбот. – Режим доступа : <http://etymolog.ruslang.ru/>
- Введение в языкознание. Морфологическая типология языков / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.youtube.com/watch?v=djbNNI-TAps>
- Даниленко В.П. Общая типология языков в концепции В. фон Гумбольдта / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://islu.irk.ru/danilenko/index-1.htm>
- Даниленко В.П. Общая типология языков в концепции Э. Сепира / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://islu.irk.ru/danilenko/index-1.htm>
- Иванов Вяч.Вс. Макросемьи языков и расселение человека из Африки / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.youtube.com/watch?v=Kv_yROt7Ndk
- Етимологічний словник української мови : в 7-ми т. / [Електронний ресурс] / [гол. ред. О. С. Мельничук]. – Режим доступу : http://litopys.org.ua/djvu/etymolog_slovnuk.htm
- Зализняк А. А. Об исторической лингвистике [Электронный ресурс] / Андрей Анатольевич Зализняк. – Режим доступу: <http://elementy.ru/lib/430714>
- Компаративистика – сравнительно-исторического языкознания / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.youtube.com/watch?v=Q4FOTL-ptLo>
- Котляревский А. А. Сравнительное языкоучение [Электронный ресурс] / Александр Александрович Котляревский. – Режим доступа : <http://vrm-id.ru/filzaps623.htm>
- Краткий понятийно-терминологический справочник по этимологии и исторической лексикологии [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://etymolog.ruslang.ru/doc/etymology_terms.pdf
- Ларингальная теория / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.youtube.com/watch?v=F0Zf9qL1O7g>
- Лихачев С.В. Типологическая классификация языков / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.youtube.com/watch?v=XgDwlMk SzKg>

14. Махлин П.Я. Морфологическая типология языков / [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <<https://www.youtube.com/watch?v=djbNNI-TAps>>
15. Ностратическая лингвистика / [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <https://www.youtube.com/watch?v=UkITbltDY4g>
16. Плуноян В.А. Разнообразие языков человечества / [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <https://www.youtube.com/watch?v=Sft-aDuPUHo>
17. Плуноян В.А. Родство языков / [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <https://www.youtube.com/watch?v=v3dUtQ8gGcM>
18. Рахилина Е.В. Лексическая типология / [Электронный ресурс]. – Режим доступа : https://www.youtube.com/watch?v=PwxyMG_QLig
19. Сравнительное языкознание / [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <https://www.youtube.com/watch?v=I6bojOFy-Ps>
20. Срезневский И. И. Материалы для словаря древнерусского языка [Электронный ресурс] / Измаил Иванович Срезневский. – Режим доступа : <http://imwerden.de/cat/modules.php?name=books&pa=showbook&pid=895>
21. Тер-Минасова С. Г. Язык и межкультурная коммуникация [Электронный ресурс]. – Светлана Григорьевна Тер-Минасова. – Режим доступа : http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Linguist/Ter/_Index.php
22. Тестелец Я. Языковые универсалии / [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <https://www.youtube.com/watch?v=NI96ueQmlfc>
23. Типологическая классификация языков / [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <https://www.youtube.com/watch?v=XgDwIMkSzKg>
24. Фасмер М. Этимологический словарь русского языка [Электронный ресурс] / Макс Фасмер. – Режим доступа: <http://vasmer.narod.ru/>
25. Черных П. Я. Историко-этимологический словарь современного русского языка [Электронный ресурс] / Павел Яковлевич Черных, – Режим доступа : <http://chernykh-etym.narod.ru/>
26. Contrastive analysis / [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <<https://www.youtube.com/watch?v=QvQbSZ5Q8Lk>>
27. Handke J. Structural typology / [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <https://www.youtube.com/watch?v=Ka5oH7gHOlw>
28. Handke J. Language universals / [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <https://www.youtube.com/watch?v=9nLL9CVGGM4>
29. Linguistic typology / [Электронный ресурс]. – Режим доступа : https://www.youtube.com/channel/UCtOYOn_LK7g4ki3fkCuAzhA

Українська література

1. Агеєва В. Апологія модерну: обрис ХХ віку: статті та есеї – К.: Грані-Т, 2011. – 408 с. – Режим доступа : <https://knygy.com.ua/index.php?productID=9789664653241>
2. Грушевський М. Історія української літератури: у 6 т., 9 кн. / М. Грушевський. – К.: Либідь, 1993. – Режим доступа : <http://litopys.org.ua/hrushukr/hrush2.htm>
3. Єфремов С. Історія українського письменства / С. Єфремов. – Режим доступа : К.: Femina, 1995. – 538 с. - <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0001435>
4. Код української літератури: Проект психоісторії новітньої української літератури [Текст] : монографія / Н. В. Зборовська. К. : Академвидав, 2006. 504 с. – Режим доступа : http://chtyvo.org.ua/authors/Zborovska_Nila/Kod_ukrainskoi_literatury/

ДОДАТКИ*Додаток А***Зразок оформлення першої сторінки реферату**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

РЕФЕРАТ

для вступу до аспірантури зі спеціальності
035 Філологія (порівняльно-історичне і типологічне мовознавство)

ГЕНЕАЛОГІЧНА КЛАСИФІКАЦІЯ МОВ СВІТУ

Виконавець:

Герасименко Ольга Іванівна

Рівненський державний гуманітарний університет

Науковий керівник:

Деменчук Олег Володимирович,

доктор філологічних наук, професор,

завідувач кафедри романо-германської філології

Рівненського державного гуманітарного університету

Вимоги до реферату

Мета реферату: перевірити обізнаність вступника з теоретичною, довідковою та навчальною літературою з мовознавчої україністики, уміння працювати зі спеціальною науковою літературою (робити огляд, акцентуючи на основному, формулювати концепцію автора, аргументовано висловлювати власні думки та оцінки тощо).

Вимоги до змісту реферату:

1. План.
2. Обґрунтування вибору теми.
3. Логічно вмотивований, послідовний виклад матеріалу за поданим планом.
4. Всебічне розкриття теми з наголошенням на її основних аспектах.
5. Висвітлення різних підходів до теми та її дискусійних питань.
6. Уміння аргументувати власний погляд на досліджувану проблему.
7. Бажано, щоб вступник сформулював власне бачення зв'язку між реферованою темою і своїм майбутнім науковим дослідженням.

Вимоги до форми реферату:

1. Обсяг реферату – 20–24 друковані сторінки (через 1,5 інтервалу, 14 кегль), не враховуючи списку літератури.
2. Список літератури подається за алфавітом згідно з сучасними правилами бібліографічного опису джерел.
3. У тексті реферату необхідно робити покликання цитовані джерела та на авторів, які досліджували відповідну проблему. Праці, подані в списку літератури, мають бути згадані в тексті реферату.
4. Мова реферату – українська.

Орієнтовна тематика рефератів

1. Проблематика і методи дослідження сучасної лінгвостилістики.
2. Активні процеси в лексичному складі сучасної української мови.
3. Динаміка словникового складу сучасної української мови.
4. Функційна типологія простого речення в сучасній українській мові.
5. Історія вивчення синтаксису сучасної української літературної мови.
6. Неологія як молода лінгвістична дисципліна: предмет, завдання, проблематика й напрями досліджень.
7. Індивідуально-авторські назви явищ природи в українській поезії XIX – XXI сторіч.
8. Індивідуально-авторська лексична вербалізація концепту “КОСМІЧНИЙ ОБ’ЄКТ” в українському поетичному словнику XIX – XXI сторіч.
9. Індивідуально-авторська дієслівна номінація українській поезії XX – XXI сторіч.
10. Індивідуально-авторська прислівникова номінація в українській поезії XX – XXI сторіч.
11. Словотворчість сучасних українських поетів.
12. Українсько-слов’янські мовні паралелі.
13. Етнічна та культурна двомовність в Україні.
14. Унікальні риси української мови.
15. Концептуальна картина світу: етнічні та мовні складники.
16. Основна проблематика порівняльно-історичного мовознавства.
17. Зіставне і типологічне мовознавство (основна проблематика).
18. Генеалогічна класифікація мов світу.
19. Типологічні класифікації мов.
20. Соціолінгвістична класифікація мов світу.
21. Типологія мовних ситуацій.
22. Інтерлінгвістика.
23. Специфіка відображення дійсності в мовах світу.
24. Граматичне значення і граматична категорія (на матеріалі мов світу).
25. Принципи виокремлення частин мови в різних мовах.
26. Типи словосполучень у мовах світу.
27. Мова активної, ергативної та номінативної будови.
28. Слово як основна мовна одиниця (на матеріалі різних мов).

Зразок оформлення екзаменаційного білета

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет

Проректор із наукової роботи
_____ проф. О.В. Дейнега
“ ____ ” _____ 2019 р.

Навчальна дисципліна: Філологія (українська мова, порівняльно-історичне і типологічне мовознавство, українська література)

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ №

1. Типи складних речень в українській мові: принципи класифікації. Формальна і семантична структура.
2. Лінгвістичні погляди Вільгельма фон Гумбольдта.
3. Столиця й провінція в історії української літератури.

Затверджено на засіданні кафедри української мови

Протокол № від 2019 р.

Завідувач кафедри _____ проф. Совтис Н.М.

Затверджено на засіданні кафедри романо-германської філології

Протокол № від 2019 р.

Завідувач кафедри _____ проф. Деменчук О.В.

Затверджено на засіданні кафедри української літератури

Протокол № від 2019 р.

Завідувач кафедри _____ проф. Романишина Н.В.